

ממצרים נכספים אליו, כי ידעו ששם יקבלו את התורה! הם השתוקקו לכך כבר מהיום שהם יצאו ממצרים!

ובספר החינוך (מצות ספירת העומר, שו) כותב שכל עיקרן של ישראל אינו אלא התורה, שתקבלו את התורה שהיא העיקר הגדול שבשביל זה הם נגאלים, והיא תכלית הטובה שלהם, וענין גדול הוא להם יותר מן החירות מעבדות! וממשיך החינוך, "ומפני כן נצטוונו למנות ממחרת יום טוב של פסח, עד יום נתינת התורה, **להראות בנפשנו החפץ הגדול אל היום הנכבד הנכסף לליבנו, כעבד ישאף צל**, וימנה תמיד מתי יבא העת הנכסף אליו שיצא לחירות..." זה מושגים לאהוב חכמה.

בא האור החיים (שם יט, א), ונותן לנו מבט חדש, להסביר קצת את ספירת העומר:

"הנה למה שק דם מעוצם חיבתו יתברך בישראל, וגודל חשקו לתת להם ארוסתם זאת התורה, תקשה, למה נתעכב ה' יתברך מלתת התורה עד חדש השלישי, כי מן סימני האהבה היא שלא יתעכב חושק מבא לחשוקתו. ואם לצד הדרך (שהיתה מרובה) הלא מצינו שאפילו לאליעזר עבד אברהם קצצה לו הארץ בלכתו לקחת אשה ליצחק, ומכל שכן וק"ו לחתונת ראש כי תקפוץ הארץ, וגם השמים אם יצטרכו לה... אז למה הקב"ה נתעכב?"

אשר על כן בא הקב"ה ונתן אמתלא לדבר, כי לא מיעוט החשק הוא הסובב. זה לא שהקב"ה לא רוצה לתת להם, אלא לצד הכשרת החתן! החתן עוד לא מוכן. כי לא היו ישראל ראויים לצד שהיו בארץ הטמאה, והיו לנדה ביניהם, והוצרכו לספור ספירת טהרתם שבע שבתות, כדרך ז' נקיים אשר צוה ה' לזבה. זה הסיבה שנתעכב הדבר עד חדש השלישי. והראיה, כי כשקרבו ימי הכשרתם, בו ביום נסעו, בו ביום באו.

והצצתי בענין ואראה עוצם חשקו יתברך בישראל שניכרת מתוך מעשיו, בהעיר: למה הטריחם ה' **בדרך** עד החודש השלישי, ואם לסיבה שכתבנו (לצד הכשרת החתן) עדיין קשה, שהיה לו לקפוץ הארץ ולהגיע למדבר סיני - בו ביום, ושם יתעכבו עד שיספרו ז' שבועות ויגיע זמן הכושר. דהיינו שיבואו להר סיני ושם ימתינו שבע שבועות!

אכן, זה יגיד עוצם חשק נתינת התורה לישראל, כי לגודל חשקו ברוך הוא בהם לא רצה להביאם ולהתעכב זמן ארוך בלא חתונה בבית חתנות.

(תארו לכם, אומרים לחתן אתה כבר באולם, הכלה נמצאת, התזמורת מוכנה, וכעת תמתין חודשיים. הוא יכול לקבל התקף לב!...)

ולזה היה ממעט הימים בריחוק מקום. ותיקח לך שיעורן של דברים מחשוק וחשוקתו, כי לא יצטער בעכבתו מבא אליה כל זמן שלא הגיעו עת דודים ועדין לא עלתה כלה לחופתה. אשר לא כן בעת כלה בחופתה - לא יעצור כח לעכב ביאתו אליה, עכ"ל.

הדברים הללו בוערים כלפידים, איזו עוצמה של תשוקה של הקב"ה! איזו עוצמה של כלל ישראל! כמה ה' רוצה לתת לנו! כמה אנחנו רוצים לקבל תורה. אבל צריכים להיות ראויים. ברגע והחתן יהיה ראוי - תהיה חתונה.

אדם צריך להכין כלים לבד

אנחנו נמצאים בימים של ההכנה למתן תורה.

ר' חיים שמואלביץ מסביר את הפסוקים במלכים ב - (ד) (בהפטרות וירא) שכתוב שם שאשתו של עובדיה צעקה אל אלישע 'עבדך אישי מת, ואתה ידעת כי עבדך היה ירא את ה', והנושה בא לקחת את שני ילדי לעבדים', שאל אותה, מה יש לך בבית, ותאמר אין לשפחתך כל בבית כי אם אסוך שמן. אמר לה אלישע, לכי שאלו לך כלים מאת כל שכניך, כלים רקים אל תמעיטי! ואז תסגרי את הדלת ותצקי שמן על כל הכלים האלו, וכך עשתה עד שנגמרו כל הכלים ויעמוד השמן.

שואל רבי חיים, הרי זהו נס שאין לו אח ורע! יצקו אסוך שמן, וזה הספיק לכל הכלים! אז בשביל מה היא היתה צריכה לטרוח ולשאלו כלים מאת כל שכניה, אי אפשר להכין גם את הכלים בנס?!

אז יש אומרים שהיה זה בשביל לפרסם את הנס, שכל השכנים יידעו. אבל ר' חיים אומר, לכלים - לא עושים ניסים. כלים - אתה צריך להכין לבד! בתוך הכלי שיצרת לבד - באה ברכת שמים, הקב"ה בא וממלא אותו. המשיך ר' חיים שמואלביץ ואמר, כך זה גם בתורה, **אם רוצים לזכות לתורה, את הכלי קיבול לתורה - אתה צריך ליצור לבד!** בזה - אין ניסים, הכלי לא יבא אליך יש מאין, לתוך הכלי שהכנת - הקב"ה יכול למלא את לך אותו עם תורה. אבל כלי זה משכן לחכמה. את זה תיצור לבד.

ומה הם הכלים לכך? ידועים דברי חז"ל, 'ובלב כל חכם לב נתתי חכמה' - יהיב חכמתא לחכימין. דהיינו, חכמה נותנים לחכמים, ומהי החכמה הראשונה?

אומר רבינו יונה, על המשנה באבות (ד, א) בן זומא אומר 'איזהו חכם הלומד מכל אדם': 'אמרו חכמי האומות, כי היודע כל החכמות, אם אינו אוהב את החכמה, אינו חכם, אלא טפש הוא אחר שאינו אוהב את החכמה, כי היא הדעת'. תארו לעצמכם, אדם שאוהב דברים מאוסים - הוא בודאי לא בר דעת, הרי השכל האמיתי אומר **לאהוב חכמה**, אז אחד שלא אוהב - הוא לא חכם, הוא טפש!!

"אך האוהב אותה ומתאוה אליה אע"פ שאינו יודע כלום (!) - הרי זה נקרא חכם, שעכ"פ תשיג אל החכמה האמיתית ודעת אלקים תמצא".

הוי אומר, שהכלי לקבל חכמה זה חכם לב, ובלב כל חכם לב נתתי חכמה, מה זה יהיב חכמתא לחכימין? אומר רבינו יונה - **מי שאוהב את החכמה**, דבר פשוט.

הרמב"ם כותב לגבי הדין של תלמיד שגלה מגלין רבו עמו, וחיי בעלי החכמה בלי חכמה - כמיתה חשובין! ועוד כתב, כל המלעיג על דברי חכמים נידון בצואה רותחת. ואין לך צואה רותחת יותר מן הכסלות! הבנין שצריך להיות לכלי, שאפשר יהיה למלא אתו, זה לאהוב חכמה, זה דבר מאד פשוט וקל.

השאיפה והתשוקה לקבלת התורה

הרמב"ן בפרשת יתרו (יט, א-ב) מסביר, למה לא כתוב ויחננו במדבר סיני בחדש השלישי לצאתם מארץ מצרים? אומר הרמב"ן, "אבל בעבור היות ביאתם במדבר סיני שמחה להם ויום טוב, ומעת צאתם

הברק בעיניים והאושר ביהדות!

מֶרֶן הַרְהִי מְבִיא אֶת הַגְּמָרָא בְּעִבּוּדָה זֶרָה (יא, א) אֹנְקְלוֹס בֵּר קְלוֹנִימוֹס אֵיגִייר. שֶׁלַח הַקִּיסָר גּוֹנֵדָא דְרֹמַאֵי אֲבַתְרִיָה, גְּדוּד חֵיילִים לְהַבִּיא אוֹתוֹ. מִשְׁכִּינְהוּ בְקִרְאֵי, מִשְׁךְ אוֹתָם בְּפִסּוּקִים - אֵיגִיור. חֹזֵר וְשֶׁלַח גְּדוּד נֹסֵף אַחֲרָיו, וְהִזְהִירָם, לֹא תִימְרוּ לִיהָ וְלֹא מִיָּדִי! אֵל תִּתְּנוּכְחוּ אֶתוֹ.

[וְפָה, הַרְהִי אֹמֵר לְמָה הִזְהִירָם שֶׁלֹא תִימְרוּ לִיהָ מִיָּדִי, לְמָה לֹא, אִם אַתֶּם צוֹדֵקִים אִז שִׁיתְּוֹכְחוּ אִתּוֹ וְיִשְׁכַּנְעוּ אוֹתוֹ לְהִיפֵךְ. מִמָּה הוּא נִבְחַל?! אֵלָּא הֵם יוֹדְעִים אֶת הָאֲמִת. הַקִּיסָר יָדַע שְׁאוֹנְקְלוֹס יִכּוֹל לְשַׁכְנַע אוֹתָם, אֲבָל הֵם לִבְטַח לֹא יִצְלִיחוּ לְשַׁכְנַע אוֹתוֹ... אִז הֵם מִפְחָדִים מֵהָאֲמִת. (עַד הַיּוֹם בְּצַבָּא כְּמַעֵט וְלֹא מִרְשִׁים לְהַבִּיא מִרְצִים וְכַדוֹ, כִּי הֵם מִפְחָדִים שִׁיעֶשׂוּ אוֹתָם בְּעֵלֵי תְשׁוּבָה. מָה הִבְעִיָה, שִׁדְבֵרוּ, וַיִּגִּידוּ גַם הֵם צַד שֶׁנִּי וְנִרְאָה מָה יוֹתֵר מִשְׁכַּנְעוּ!) אֵלָּא אֶת הָאֲמִת - גַּם הֵם יוֹדְעִים, וְהֵם לֹא מִחְפְּשִׁים אֶת הָאֲמִת.]

כִּי הוּוּ שְׁקֵלוּ וְאִזְלוּ, אֹמֵר לוֹ אֵימָא לְכוּ מִילְתָּא בְּעֵלְמָא. אֲנִי לֹא מְדַבֵּר אֲתִכֶּם עַל פִּסּוּקִים, רַק דִּיבּוּרִים בְּעֵלְמָא, אֲפִשֶׁר! כֵּן. נִיפּוּרָא נְקִיט נּוֹרָא - הוּא נוֹטֵל וּמוֹלֵךְ אֶת הָאֲבּוּקָה לְפָנֵי הָאֲפִיפּוּר, וְהָאֲפִיפּוּר לְפָנֵי הַדּוּכָס, הַדּוּכָס לְפָנֵי הַגְּמֹוֹן, וְהַגְּמֹוֹן לְקוּמָא - הַהַגְּמֹוֹן לְפָנֵי הַמֶּלֶךְ. הָאֵם גַּם הַמֶּלֶךְ נוֹטֵל אֶת הָאֲבּוּקָה לְפָנֵי הָאֲנָשִׁים? אֹמֵרוּ לוֹ - לֹא. אֹמֵר לָהֶם, הַקְּבִי"ה נִקֵּט נּוֹרָא קְמִיָה יִשְׂרָאֵל שְׁנָאֵמֵר "וְהָ הוֹלֵךְ לְפָנֵיהֶם יוֹמָם וְכוּ" וְלִילָה בְּעַמּוּד אֵשׁ לְהַאִיר לָהֶם!" נִתְגִּיירוּ כּוֹלָם.

חֹזֵר הַקִּיסָר וְשֶׁלַח גְּדוּד אַחֵר שֶׁל חֵיילִים אַחֲרָיו, וְהִזְהִירָם: לֹא תִשְׁתַּעוּ מִיָּדִי בְהַדִּיָה! אֵל תִּדְבְּרוּ אִתּוֹ אֲפִילוּ דְבָרִים בְּטֵלִים!! כֶּשֶׁם לְקַחוּ אוֹתוֹ הַחֹצֵה, הוּא הַבְּחִין בְּמִזְוָה שְׁמוֹנָחַת בְּפִתְחָה, וְהִנִּיחַ יָדוֹ עֲלֶיהָ וְשָׁאֵל אוֹתָם מָה זֶה, אֹמְרוּ לוֹ אֵימָא לָן אֶת אֹמֵר לָהֶם, מִנְהַגוֹ שֶׁל עוֹלָם, מֶלֶךְ בָּשָׂר וְדָם יוֹשֵׁב מִבְּפָנִים וְעַבְדֵי מִשְׁמֵרִים אוֹתוֹ מִבְּחוּץ. וְאֵילוּ אֲצֵל הַקְּבִי"ה זֶה הַפּוֹךְ, אֲנַחְנוּ מִבְּפָנִים וְהוּא שׁוֹמֵר עֲלֵינוּ מִבְּחוּץ שְׁנָא' ה' יִשְׁמֹר צִאתְךָ וּבּוֹאֵךְ מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם. וְנִתְגִּיירוּ. תוּ לֹא שֶׁדֵר אֲבַתְרִיָה. הוּא כִּבְר הַבִּין שְׁאֵתוֹ לֹא מִתְחִילִים...

שָׁאֵל מֶרֶן הַרְהִי, אֵילוּ אֲנַחְנוּ נִגִּיד אֶת הַדְּבָרִים הָאֵלּוּ לֹא לְגוּי, אֵלָּא אֲפִילוּ לַיהוּדֵי שְׁאֵינוּ שׁוֹמְרֵי תוֹמִ"צ נִגִּיד לוֹ אֶת כָּל הַפִּסּוּקִים וְהַרְעִינּוֹת שֶׁל אֹנְקְלוֹס לֹא נִרְאָה שִׁיְהִי אֶחָד שִׁיחֹזֵר בְּתְשׁוּבָה. אִז מָה קָרָה אֲצֵל אֹנְקְלוֹס שֶׁהֵם הִתְגִּיירוּ? וְתִרְצֵךְ עַל זֶה, תְּלוּי מָה רּוֹאִים עַל הַפְּרָצוּף. אֹנְקְלוֹס שִׁדֵּר עַל הַפְּנִים שֶׁל כּוֹזָה אוֹשֵׁר! הַבְּרַק הִיָּה לוֹ בְּעֵינָיִם. אֲנִי יְהוּדִי!!! אַתֶּם, תִּסְלְחוּ לִי, פּוֹשְׁטֵי רִגְלֵי!!! מָה יֵשׁ לָכֶם בְּחֵינָיִם??? אֶת מִי אַתֶּם עוֹבְדִים??? הַבְּרַק בְּעֵינָיִם לֹא נִתַן לָהֶם מְנוּחָה. הֵם הִבִּינוּ שְׁמָה שֶׁהוּא אֹמֵר זֶה לֹא מִן הַשֶּׁפָּה וְלַחוּץ. אִם אֲנִי נִיתֵן דְּרָשׁוֹת - מִדְּרָשׁוֹת אֶף אֶחָד לֹא הִיָּה מִתְגִּייר, הַבְּרַק דִּיבֵר אֵלֵיהֶם! הֵם הִתְחִילוּ לְהַבִּין אֶת הַבְּרַק וְהַשְּׂמִיחָה, וּבְפָנֵי זֶה הֵם לֹא יִכְלוּ לְעַמּוּד.

הַגֵּר צָדֵק אֲבָרָהם בֵּן אֲבָרָהם, יָדוּעַ וּמְפּוֹרָסִם מָה שֶׁהוּא עֵבֶר, בְּטוֹב וּבְרַע. הַגְּאֹוֹן מוּיִלְנָא שֶׁלַח לְהַגִּיד לוֹ, שִׁיכּוֹל לְהוֹצִיא אוֹתוֹ עַל יְדֵי שְׁמוֹת הַקּוֹדֵשׁ. אֲבָל הוּא לֹא רָצָה. הוּא אֹמֵר, אֲנִי רָצָה שִׁיְהִיָּה לִי אֶת הַזְּכוּת לְקַדֵּשׁ שֵׁם שְׁמַיִם בְּרַבִּים! אַחֲ"כֵן שָׁאֵלוּ אוֹתוֹ, כִּשְׁתַּבָּא לְעוֹלָם הָאֲמִת לְפָנֵי בֵּית דִּין שֶׁל מַעֲלָה, מָה תִּבְקַשׁ שִׁיעֶשׂוּ לַיהוּדֵי שֶׁהִלְשִׁין עֲלֶיךָ? וְהַשִּׁיב שִׁימְלָאוּ אוֹתוֹ בְּכָל טוֹב, הַרְי הוּא עֹשֶׂה לִי אֶת הַטוֹבָה הַכִּי גְּדוּלָה, בְּלַעֲדֵי לֹא הִיָּיתִי זֹכֵה לְמוֹת עַל קִידוּשׁ ה'. אֲבָרָהם בֵּן אֲבָרָהם הוֹלֵךְ לְעַקִּידָה מְאוֹשֵׁר כּוֹלוֹ עִם בְּרַק בְּעֵינָיִם!

בְּסִפְרֵי הַגְּרִי"א מְסוּפֵר (בְּשֵׁם הַרְבֵּי ר' זֶלְמָן אֲסוּלִין) שֶׁכְּשֶׁאֲבָרָהם בֵּן אֲבָרָהם הִלֵּךְ לְעַקִּידָה אִז הַגְּרִי"א הִצִּיף מֵהַחֲלוֹן וְאֹמֵר לוֹ אֲבָרָהם - שְׁנַלְעֵר! אֲבָרָהם שְׁנַלְעֵר! - אֲבָרָהם רוּץ אֲבָרָהם רוּץ, וְהוּא מְסַבֵּיר שֶׁהִיָּה לְאֲבָרָהם בֵּן אֲבָרָהם סִפְק, מִצַּד אֶחָד - לְמוֹת עַל קִידוּשׁ ה' זֶה מִצְוָה, וְהוּוּ רָץ לְדַבֵּר מִצְוָה, אֲבָל מִצַּד שֶׁנִּי עֵי"ז זֶה הוּא כִּבְר לֹא יַחִיָּה וְיֵשׁ לוֹ דִּין שֶׁל פִּיקוּוֹי, אִז כְּדָאֵי לְלַכְתָּ לְאֵט. וְהִיָּה לוֹ סִפְק מָה לְעִשׂוֹת, וְהַגְּרִי"א אֹמֵר לוֹ תִרְצֵךְ מָה! רוּץ לְקִידוּשׁ ה'!

הַבָּאנוּ כִּבְר, שְׁמֶרֶן שֶׁהִיָּת שְׁלִיט"א בְּסִידוֹר שׁוֹאֵל, אֹמְרִים יוֹתֵן בְּלִיבְנוּ לְהַבִּין וְלְהַשְׁכִּיל לְשִׁמּוֹעַ לְלַמּוּד וְלְלַמְדֵי וְלִכְאוּ הַסֵּדֵר הִיָּה צָרִיךְ לְהִיָּת הַפּוֹךְ! קוֹדֵם לְשִׁמּוֹעַ לְלַמּוּד וְלְלַמְדֵי וְאֲחֲ"כֵן לְהַבִּין וְלְהַשְׁכִּיל, שֶׁהִיָּת אִם לֹא לְמַדְת - מָה יֵשׁ לָךְ לְהַבִּין? וּמְסַבֵּיר הַגְּרִי"ק, לְהַבִּין בְּמָה לְהַשְׁקִיעַ. לְהַבִּין שְׁחוּץ מֵהַתּוֹרָה הַכֵּל זֶה כּוֹלָם, וְכַמְשִׁי"כ הַגְּרִי"א הִבֵּל מָה מַעֲשֶׂה תַעֲתוּעִים אִין בּוֹ מִמֶּשׁ. וּבְרַגְעַ שְׁאֵנִי יִתְחַלֵּל בְּאֲמַת לְהַשְׁקִיעַ בְּלִימּוּד, אִז יִהְיֶה וְהָרָע עֵינֵינוּ בְּתוֹרַתְךָ, אֲבָל קוֹדֵם כָּל לְהַבִּין, לְהַבִּין!!!

בְּעַל הַעַקִּידָה בְּפִרְשַׁת אֹמֵר מְבִיא שְׁכָתוּב בְּפִסּוּק (עֵמוֹס ה, יא) 'וְהַשְׁלַכְתִּי רֵעֵב בְּאַרְץ'. וְשׁוֹאֵל - לְמָה צָרִיךְ אֶת זֶה? אִם ה' רָצָה לְתַת תּוֹרָה - שִׁתֵּן. לְמָה צָרִיךְ קוֹדֵם כָּל וְהַשְׁלַכְתִּי רֵעֵב בְּאַרְץ? וּמְסַבֵּיר, כִּי מִי שְׁאֵינוּ בָא אֵל הַלִּימּוּד בְּתוֹרַת רֵעֵב וְצַמָּא - אִין לוֹ שׁוֹם תּוֹעֵלֵת! וְכַשֶּׁהַדּוֹרוֹת יִהְיוּ רֵעֵבִים וְצַמָּאִים לְשִׁמּוֹעַ דְּבַר ה', מִיָּד יִפְתַּח לָהֶם אוֹצְרוֹ הַטוֹב. אִז הַקְּבִי"ה בְּעַצְמוֹ רָצָה לְתַת - רַק הוּא חַיִּיב לְהַקְדִּים לְזֶה רֵעֵב, כִּי אִם לֹא יִהְיוּ רֵעֵבִים - זֶה לֹא יַעֲזוֹר מָה שֶׁהוּא יִתֵּן, זֶה לֹא יַחֲזִיק מֵעַמְד, רַק אִם יִהְיוּ רֵעֵבִים וְצַמָּאִים - אִז יִהְיֶה אֲפִשֶׁר לְתַת לָהֶם. הַרְעִבוּן, הַצִּימָאוּן, הַתְּשׁוּקָה, אֵלוֹ הֵם כָּלֵי קִיבּוּל לְחַכְמָה, זֶה הִיָּהִב חֲכַמְתָּא לְחַכְמִין. לְאִהוּב אֶת הַחַכְמָה, לְרַצוֹת אוֹתָהּ!

סִיפֵר לִי יְהוּדֵי שְׁלַמְד בְּמִיר וְהוּא הִיָּה בְּעַל כְּשֶׁרוֹן גְּדוּל, אֲבָל הוּא לֹא הִיָּה מִתְמִיד הַכִּי גְּדוּל. הוּא שַׁח פִּעַם לִיִּדְדוֹ הַגְּאֹוֹן ר' רְפָאֵל שְׁמוּאֵלְבִּיץ זְצ"ל אֲנִי כָּל כֵּךְ רָצָה לְלַמּוּד, אֲבָל לֹא הוֹלֵךְ לִי! אֲנִי לֹא מְצַלִּיח! אֹמֵר לוֹ ר' רְפָאֵל, אַתָּה לֹא רָצָה בְּאֲמַת! אִם הִיָּית רָצָה - הִיָּה הוֹלֵךְ לָךְ. אַתָּה רָצָה לְרַצוֹת - זֶה כֵּן. אִם הִיָּית רָצָה בְּאֲמַת - כִּבְר הִיָּית יוֹדַע.

הרכוש גדול האמיתי

הַגְּמָרָא בְּסוּטָה (דף יג, א) אֹמֵר תִּירָא בָּא וְרָאָה כְּמָה חֲבִיבוֹת מִצְוֹת עַל מִשָּׁה רִבִּינוּ, שְׁכַל יִשְׂרָאֵל כּוֹלֵן נִתְעַסְקוּ בְּבִיזָה וְהוּא נִתְעַסַּק בְּמִצְוֹת שְׁנָא' חֲכָם לִב יִקַּח מִצְוֹת. - הוּא נִתְעַסַּק בְּאֲרוֹנוֹ שֶׁל יוֹסֵף. וְשׁוֹאֵלִים שְׁתֵּי שְׁאֵלוֹת. הָאֲחַת, הַרְי גַּם לְעַסּוֹק בְּבִיזָה זֶה הִיָּה מִצְוָה, הַקְּבִי"ה אֹמֵר וְיִשְׁאֵלוּ אִישׁ מֵאֵת רַעְהוּ וְאִשָּׁה מֵאֵת רַעְוָתָה כְּלִי כֶּסֶף וְכֵלֵי זֶהָב, אִז כּוֹלָם הִתְעַסְקוּ בְּמִצְוֹת! וּמִשְׁמַע שֶׁהִיָּה חֲסֵרוֹן מָה שֶׁלֹא עִסְקוּ בְּיוֹסֵף, אֵלָּא רַק בְּבִיזָה.

וְהַשְּׁאֵלָה הַשְּׁנִיָּה, (הַיּוֹתֵר קֶשֶׁה) הַרְי הַקְּבִי"ה צִוָּה וְאַחֲרָיו כֵּן יִיצָאוּ בְּרִכּוּשׁ גְּדוּל, לְמָה מִשָּׁה לֹא עִסַּק בּוֹה, וְכִי מִשָּׁה רִבִּינוּ לֹא קִיבֵל אֶת הַמִּצְוָה הַזֹּאת!! כֶּשֶׁהַקְּבִי"ה הִבְטִיחַ וְאַחֲרָיו כֵּן יִיצָאוּ בְּרִכּוּשׁ גְּדוּל, הִיָּו יוֹצֵאִים מִן הַכֵּלָל!!

וּמִתְרַצִּים, כּוֹלָם יִצָּאוּ בְּרִכּוּשׁ גְּדוּל, רַק כָּל אֶחָד וְהַרְכּוּשׁ גְּדוּל שְׁלוֹ. אֲצֵל אֶחָד זֶה הַרְבָּה כֶּסֶף, וְאֵילוּ אֲצֵל הַשְּׁנִי - זֶה הַרְבָּה מִצְוֹת, אֶךְ שְׁנֵיהֶם יִצָּאוּ בְּרִכּוּשׁ גְּדוּל.

אֶחָד מֵהַנְּכַדִּים שֶׁל הַסְּטִיפְלַעַר הַקְּדוֹשׁ, שָׁאֵל אוֹתוֹ, כְּתוּב שֶׁסְּנַדְקָאוֹת זֶה סְגוּלָה לְעִשְׂרִיתוֹ. וְאֵילוּ סְבָא סְנַדְק בְּכ"כ בְּרִיתוֹת, וּמִשׁוּם מָה לֹא רּוֹאִים אֶת זֶה אֲצֵל סְבָא... הָרָאָה לוֹ הַסְּטִיפְלַעַר בְּאֲרוֹן הַסְּפָרִים אֶת מִדְּף הַקְּהִילוֹת יַעֲקֹב, וְאֹמֵר לוֹ זֶה הַעִשְׂרִית שְׁלִי! כָּל אֶחָד וְהַרְכּוּשׁ גְּדוּל שְׁלוֹ.

יִשְׁנוּ מַעֲשֶׂה מְפּוֹרָסִם. עוֹד מַעֵט מְגִיעִים לְפִרְשַׁת הַתּוֹכַחָה [בְּחֻקוֹת]. הִיָּה אֲבָרְךָ בְּכוֹלֵל חֲזוֹן אֵי"שׁ שְׁנַחָה עֲלֵיו הַרוּחַ, וְהוּא אֹמֵר שְׁכַל הַמְּנַהֵג הַזֶּה לֹא נוֹתֵנִים אֶת הַתּוֹכַחָה לְאֲנָשִׁים רִגִּילִים אֵלָּא רַק לְבַעַל קוֹרָא - אִין לִזְה מְקוֹר, וְאֶף פִּעַם לֹא נַהְגוּ אֶת זֶה, וּבְשִׁבִּיל לְאִפּוּקֵי מִזֶּה הוּא הַחֲלִיט לְקַבֵּל דּוּקָא אֶת הַעֲלִיָּה הַזֹּאת. דּוּקָא... זְמַן קֶצֶר לְאֲחַמ"כ נִפְטֵר לוֹ קְרוֹב מִשְׁפָּחָה עֹשִׂיר בְּאֲמֵרִיקָה וְהַשְּׁאִיר לוֹ יְרוּשָׁה גְּדוּלָה מְאֹד, הוּא נִסַּע לְאֲמֵרִיקָה וְנַהִיָּה גְּבִיר גְּדוּל. הַסִּפּוּר הַזֶּה צָרֵם לְכָל מִי שֶׁהִכִּירוּ. לְכַאוּרָה הוּא צוֹדֵק!!! בָּאוּ לְפָנֵי הַסְּטִיפְלַעַר הַקְּדוֹשׁ, וְשָׁאֵלוּ אוֹתוֹ מָה הַפֶּשֶׁט בְּזֶה? אֲנִי לֹא מְבִין אֲתִכֶּם, עֵנָה. הִישׁ לָךְ קִלְלָה גְּדוּלָה מְזוּוּ!! אֲבָרְךָ שְׁלַמְדָה בְּהַתְּמָדָה בְּכוֹלֵל חֲזוֹנ"א וְנַהֲפֵךְ לְגְבִיר אֲמֵרִיקָאֵי זֶה קִלְלָה הַכִּי גְּדוּלָה! הוּא הַפְּסִיד אֶת כָּל הַנְּכַסִּים שְׁלוֹ וְנִשְׁאֵר רַק עִם כְּמָה פְּרוּטוֹת!!!

סיפר לי הרב ד"ר הרט על הגה"צ רבי שמעון גלאי שליט"א. ר' שמעון מקרב הרבה בעלי תשובה בחו"ל, והוא עורך להם סעודות, מלווה מלכה וכדו', והרבה באים, שרים, רוקדים, ושמחים, והוא אומר להם דברי חיזוק, ויש לו הרבה שכר בעמלו. באחד הפעמים ניגש אליו באמצע המלצר הגוי ואומר לו, כבוד הרב! אני רוצה בבקשה להתגייר, תגידי לי איך מתגיירים. אמר לו אני לא בית דין, מה אתה רוצה ממני?... אך הלה היה נחוש בדעתו להתגייר. שאל אותו ר' שמעון מה קרה כעת? אמר לו המלצר, אני רואה את השמחה שלכם! בחיים שלי לא היתה לי כזו שמחה, אני כל כך רוצה לשמוח כמוכם, ולכן אני רוצה להתגייר.

מקובלנו מהג"ר הלל זקס שאמר בשם אחד הגדולים, שיהודי מברך בבוקר 'שלא עשני גוי' צריך להתמלא שמחה כ"כ גדולה שתחזיק מעמד עד למחרת שמברך שוב ברכה זו - וכל ימיו בשמחה.

השמחה באה לאחר העמל והיגיעה

ואנחנו רוצים להוסיף תוספת עפ"י סידורו של מרן שה"ת ר' חיים קנייבסקי שליט"א, (וכדאי לדעת שמרן שה"ת בסידור שלו יש לו אוצרות בלתי נדלים, מכל התורה כולה!) אומרים במעריב, 'ונשמח בדברי תורתך ובמצותיך לעולם ועד' ושאל, למה אומרים כך דווקא במעריב ולא בברכת אהבה רבה בשחרית, בכל אהבה רבה לא מוזכר לשון שמחה, למה רק בלילה?

ונספר: סיפר לי הרב ברזילאי בנו של ראש ישיבת 'משכן שמעון' זצ"ל בשיכון ו', היו פעמים בודדות שהגאון ר' שלמה זלמן אויערבאך היה צריך ללמוד מבלי שיפריעו לו, אז הוא היה מגיע לבני ברק לשיבת משכן שמעון שזו ישיבה ספרדית, וגם לא מכירים אותו שם, (זה לא היה מצב שכולם מכירים כמו היום) ואף אחד לא יחשוד בו שהוא שם. ובשהותו שם, הוא לא הסכים לעשות שום דבר חריג, לא מניין לבד, ואפילו לא סידור אשכנזי, תביאו לי סידור ספרדי שלא ידעו כלום.

אחרי תפילת מעריב עם הסידור הספרדי הוא היה ממש מאושר ואמר לרב ברזילאי בהתרגשות: איזה אוצר! רק בשביל זה היה כדאי לבא מירושלים, איזה אוצר היה בסידור שהבאת לי! שאל אותו, מה ראית? אמר, אצל הספרדים מוסיפים מילה אחת, ונשמח ונעלוז בדברי תלמוד תורתך! ונעלוז! אה! איזה רכוש זה.

אבל גם אצל הספרדים הרכוש הזה נמצא רק בלילה, משא"כ ביום לא מזכירים כלום על שמחה, למה? אומר מרן שה"ת, משום שאחרי שלומדים כל היום אפשר לשמוח בתורה בלילה, אין כזה דבר להתחיל ללמוד וישר לשמוח, קודם כל תעבוד! תעמול! אחרת זה כמו פועל שמגיע לעבודה וישר מתחיל לאכול ארוחת בוקר... ארוחת בוקר זה לא העבודה שלך, זה תעשה בבית, פה תעבוד!

אדם רוצה שהוא רק יתחיל לפתוח את הגמרא והשמחה כבר תהיה על הכריכה. רבותי, זה לא הולך! אומר ר' חיים. הגוי חושב שהוא רק יתגייר ומיד הוא יהיה שמח, וודאי שזה נכון, אבל שמחה שלמה ואמיתית בא תחכה, תעבוד קצת, או אז תראה איך שתשמח.

סיפר לי הרה"ג ר' יצחק לוינשטיין זצ"ל, הוא לימד בישיבת ברכת אפרים הקטנה, והוא שאל פעם את מרן הרה"י זע"א שיש בחורים שאין להם חשק ללמוד, איך עושים שיהיה חשק ללמוד?

אמר לו הרה"י **תדע לך, תורה כתוב שהיא משמחת, משיבת נפש, ומאירת עיניים. אין יוצא מן הכלל. רק מה, בפעם הראשונה שלומדים יש הרבה קושיות, ועד שמתחילים להבין את הגמרא לוקח הרבה פעמים. צריך לחזור עוד פעם ועוד פעם ועוד פעם. אבל יש בחורים שמתעצלים מלחזור, וממילא הם נשארים רק עם הרושם הראשוני שכל הגמרות מבלבלות עם קושיות ותירוצים, והם שומעים ראשונים ואחרונים והם לא מבינים מה רוצים**

מהחיים שלהם, אז באמת אין להם חיים מאושרים והם גם צודקים בזה! תחנך אותם לחזור על הגמרא. הם יחזרו כמה וכמה פעמים, הכל יהיה מסודר להם בראש, ואז הם יתחילו להנות כמו כולם. זה הרי בידיים שלהם! אמר מרן הרה"י, תרגיל אותם לחזרות. חוזרים, הנהים, יודעים, ומאושרים!

לא לבזות את התורה

מרן הרה"י ר' מיכל יהודה ליפקוביץ זצ"ל היה אומר (בשם הג"ר לייב חסמן): משל למה אנחנו דומים, היה פעם מלך שהיה יורד לפעמים אל העם והולך לראות בתהלוכות בני המדינה, הוא היה מגיע עם כל הגדודים שלו, בעיר המלוכה - כולם הכירו אותו, ועשו לו כבוד מלכים! ובעיר הסמוכה - גם כן הכירו וקיבלו אותו בכבוד. פעם לא היו עיתונים ותמונות ושאר כלי תקשורת, וממילא ככל שהמלך התרחק, פחות שמעו עליו ופחות הכירו. אמנם שמעו שיש כזה דבר מלך וקצת כיבדו אותו. המלך המשיך, וירד עוד יותר ועוד יותר והגיע למקום שכבר בכלל לא שמעו על מלך. אנשי הכפר, בראותם שמגיע אחד עם הרבה אנשים וסוסים, פחדו שהוא בא להשתרר עליהם, אז הם זרקו עליו אבנים!... אמר על זה ר' לייב חסמן, ור' מיכל יהודה היה חוזר על זה עם דמעות בעיניים:

בהתחלה, משה קיבל תורה מסיני, היה שם כבוד מלכים! דבר אתה עמנו ונשמעה, ואל ידבר עמנו אלוקים פן נמות. ולאט לאט זה התקדם וירד, היתה תקופת התנאים והמשניות, אח"כ תלמוד ירושלמי, בבלי, ראשונים, אחרונים, ירדנו ירדנו וירדנו, יידעלאך! הכל טוב. אבל אבנים אל תזרקו! כן כן, כבר רחוקים ולא יודעים, הכל טוב, אבל אל תזרקו אבנים!!!

הרה"י הגדול רבי שמואל רוזובסקי זצ"ל היה מביא את חז"ל במדרש, יהיב חכמתא לחכימין - שאם לא כן היו שונים אותם במבואות המסונפים. אומר ר' שמואל: דבר ראשון אל תבזה את התורה! כל אחד אם הוא יבא לאיזה מקום ויבזו אותו - הוא כבר לא יבא פעם שניה. ברגע ואתה מבזה את התורה - היא לא תחזור אליך. תשכח מזה! אח"כ תעשה תשובה. אומר ר' שמואל, אל תבזה את התורה, אל תזרוק עליה אבנים!!!

כתוב בגמ' (חגיגה ה, ב - סנהדרין צט, א) כי דבר ה' בזה ואת מצוותו הפר הכרת תכרת - זה מי שאפשר לו לעסוק בתורה ואינו עוסק. אחד שיכול ללמוד ולא לומד - זה בזיון. וברגע ואתה מבזה אותה היא בורחת.

היה פעם מישהו שאמר לגאון רבי חיים פנחס שיינברג זצ"ל, קשה לי להיות מתמיד ולשמוח עם התורה, קשה לי! מה אני יעשה? אמר לו הגר"ח"פ, יש לך טעות. כתוב בפסוק, "והמלך דוד זקן בא בימים ויכסוהו בבגדים ולא יחס לו". אומרים חז"ל שזה בגלל שהוא כרת את מעילו של שאול. ובפשטות לומדים שזה עונש, מידה כנגד מידה. אבל אמר הרב שיינברג לא זה הפשט.

כל ראש ישיבה שהולך לאסוף כסף יודע, שהיסוד הראשון כשבאים לגביר - צריך לכבד אותו. אם לא תכבד אותו - לא תקבל שום דבר! ואם גם תבזה אותו - הוא יזרוק אותך מהמשרד. וזה אחד מהנסיגות הקשים שלא להיכשל ח"ו בחנופה. (סיפר לי פעם הרה"ג יצחק לוינשטיין המנוח, שהרה"י לא היה נותן לגביר כבוד כמו שרגיל, והרבה גבירים היו נפגעים, הרי בכל מקום מקבלים אותם בכבוד מלכים. אז הוא אמר לרה"י זה פוגע בהם. נזדעק הרה"י: אז מה אתה רוצה, להכשיל אותי בחנופה!?)

עכ"פ זה נסיון קשה. אבל זה המציאות. כשבאים ליד גביר ומבזים אותו - הוא לא נותן. ואמר, כל הבריאה נותנת מתנות, כל הבריאה הבגד נותן מתנה שהוא מחמם, אם אתה ביזית אותו - אל תחכה ממנו למתנות, זה הכל.

אמר לו הגר"ח"פ שיינברג, התורה נותנת את המתנות הכי יפות, משיבת נפש, מחכימת פתי, משמחי לב, מאירת עיניים, מתוקים... הכל! אבל אם בזית אותה - אל תחכה למתנות. הגמ' אומרת זה שאפשר לעסוק בתורה ואינו עוסק זה בזיון. אבל מה, לא ביקשו ממך להיות היום הגאון ר' חיים ברמן שליט"א, אבל מה שאתה יכול - אל תוותר לעצמך, אל תעשה לעצמך הנחות. אם יש לך דברים שאתה לא יכול - עכ"פ לא בזית. אבל מה שאתה יכול - עד הסוף!!! ואח"כ לאט לאט יהי מוסיף והולך. אבל מלבזות את התורה - אין סיכויים שתקבל מתנות ואין סיכויים שנתחכם. יהיב חכמתא לחכימין, לאלו שחכמים ולא מבזים את התורה, ולא זורקים אבנים. זוהי היראשית חכמה, ואידך זיל גמור.

כבוד התורה - לחברותא ולרב

יש עוד אפשרות של זריקת אבנים ויותר חמורה, על היכול לעסוק בתורה ואינו עוסק נאמר הכרת תכרת. אבל יש גם מוות בעולם הזה: הראה לנו הגאון רבי ישראל אליה' וינטרויב את הגמ' במנחות (סח, א) יתיב רבי טרפון וקא קשיא ליה מה בין קודם העומר לאחר העומר? אמר לפניו יהודה בן נחמיה וכו', אמר לו תירוץ טוב. ושתק רבי טרפון, הוא באמת ענה לו טוב. צהבו פניו של ר' יהודה בן נחמיה. הוא שמח שהוא ידע לענות על שאלה שהרב שלו לא ידע. אמר לו רבי עקיבא, יהודה! צהבו פניך שהשבת את הזקן?! תמהני אם תאריך ימים. א"ר יהודה ברבי אלעאי, אותו הפרק פרוס הפסח היה. כשעליתי לעצרת שאלתי אחריו היכן הוא, ואמרו לי נפטר והלך לו.

אמר לנו הגי"ר ישראל אליה', הימים האלו הם ימים שמאד מקפידים בשמים על כבוד התורה, ולכן נפטרו תלמידי רבי עקיבא על שלא נהגו כבוד זה בזה. ומסביר את זה הגאון רבי משה שמואל שפירא, שכתוב בגמ' (יבמות סב, ב) שנים עשר אלף זוגים תלמידים היו לא לרבי עקיבא. וצ"ב למה לא כתוב עשרים וארבע אלף, וכי רצו ללמד אותנו כפל, ששתיים עשרה כפול שתיים זה עשרים וארבע! אלא הוא מסביר, שהבעיה היתה עם חברותא. הגמ' בב"מ (לג, א) אומרת תלמידי חכמים שבבבל עומדים זה בפני זה. ולמה? אומר רש"י כמו תלמיד לרב, לפי שהיו יושבין תמיד בבית המדרש יחד, ומקשיין ומפרקין וכולם למדים זה מזה!

אנשים חושבים, מה יש לכבוד חברותא? הוא בסך הכל חברותא שלי פעם אני מסביר לו ופעם הוא מסביר לי. אבל על זה נענשו תלמידי ר"ע! שלא נהגו כבוד זב"ז. אמנם נכון, גם אתה הרב שלו, והוא גם צריך לכבד אותך, אבל הוא רב שלך! חברותא צריך לכבד, ואת הרב? פי מליון! הרי החטא של מורה הלכה בפני רבו זה הבזיון לרב, וכן פה, השבת פניו של אותו זקן וצהבו פניך - אתה חייב מיתה! הרי אם בתלמידי ר"ע שלא נהגו כבוד של רב זה בזה - כך, כבוד ברב עצמו על אחת כמה וכמה, זה הרי נורא נוראות! וממילא, אם הרב מוסר שיעור, ויש כאלו בסוף שאינם שומעים ומדברים ביניהם, זה בזיון! והתורה לא אוהבת את מי שמבזה אתה, אם אתה רוצה אותי - תכבד אותי. כי מכבדי אכבד ובזוי יקלו. כעת זה הזמן שהולכים לקבל את הרכוש הכי גדול, רוצים לתת לך תורה, וכעת זה הזמן לכבד חברותא.

מלחמת הקודש מול החול

כתוב בפרשה (ית, ג): "כמעשה ארץ מצרים אשר ישבתם בה לא תעשו

וכמעשה ארץ כנען אשר אני מביא אתכם שמה לא תעשו". ופרש"י, 'מגיד שמעשיהם של מצריים ושל כנעניים מקולקלים מכל האומות ואותו מקום שישבו בו ישראל מקולקל מן הכל'.

אומר פה ר' ירוחם יסוד נורא, באמת נורא!! למה המקום של ישראל מקולקל מן הכל, וכי היהודים קלקלו אותם? או שמא בשביל להעמיד את ישראל בנסיון? אומר ר' ירוחם - לא, ודאי שהיהודים לא הם המקלקלים את שכניהם הגויים בפשוטו, **אלא ישראל והאומות הם שני הפכים בתכלית**. זה לא סתם כמו שתי אומות בעלמא שנלחמים זו עם זו, אם רוסיא ואמריקה רבים ביניהם זה מריבה סתמית על עסקים שביניהם, וכשיסתיימו העסקים יסתיימו גם המלחמות.

אבל מלחמת ישראל והאומות זה לא סתם עסקים ביניהם, אלא מלחמה נצחית יש כאן, סוד המלחמה של הקדושה והטומאה. חז"ל אומרים אמלאה החרבה, לא נבנתה צור אלא מחורבנה של ירושלים, אם מלאה זו חרבה זו, ואם מלאה זו חרבה זו. עשו ויעקב, כשזה נופל - זה קם, זה מאבק תמידי שנמשך וכל הזמן כל אחד רוצה להפיל את השני ולכן בשיא של הקדושה - שם יש את השיא של הטומאה, הטומאה נאבקת בכל כחה כי פה זה החורבן שלה. כל כמה שאנו יותר דבוקים בקב"ה, רשעת הגויים מתגברת ללא כל סיבה, וללא כל מהלך.

ומספר ר' ירוחם: פעם הלכתי לטייל, והנה עמד לו ילד נכרי משחק עם איזה שוט בידו, וכשעברתי לפניו, העביר עלי את השוט להכותני. חשבתי לעצמי, הרי עברו פה לפני על הדרך הזה כמה מאות גויים, ומה ראה ילד זה להכות דווקא אותי? וכי מי הורה לו על זה? אבל התירוץ הוא, זה כמו לשאול מי לימד את החתול לשנוא את העכבר? וכי צריך על זה לימוד מיוחד? הרי זה הטבע שלו! וכמו שאש ומים הם הפכים בתכלית ולעולם לא יהי שלום ביניהם, הוא סוד ישראל והאומות, סוד הקדושה והטומאה. גוי נולד עם שנאה, הלכה בידוע שעשו שונא ליעקב, זו ההלכה היחידה שהם מקפידים לקיים אותה עם כל ההידורים... קדושה וטומאה זה לא הולך יחד. ולכן המקום שישבו בו ישראל מקולקל מן הכל, כי כל כמה שישראל התנהגו ביותר קדושה - התעיבו והרשיעו שכניהם ביותר.

והנה גם היום אנחנו בסכנת קיום, יש כעת ערבים בירושלים שמרביצים ליהודים חרדים ללא סיבה. יש כוחות הקדושה מול כוחות הטומאה, הטומאה חמורה כעת גברה, ואנחנו בסכנת קיום של כל התורה כולה, אשר אין יודעים אם מרשיעי ברית יעלו. ויש לנו דרך אחת: אמלאה החרבה, כשזה קם - זה נופל. רק להרבות קדושה עוד דף גמרא, ועוד כבוד התורה, לכבוד חברותא. וכ"ש לכבד רב. וחז"ל אומרים זבובי מות יבאיש יביע שמן רוקח. זה זבובונים קטנטנים שמבאישים חבית מלאה שמן רוקח. אם יש כמה בודדים שלא נזהרים בזה, הם יכולים להרוס ישיבה שלמה.

כבוד התורה, זה הזמן. **אם אתה רוצה לזכות לתורה - תכבד את התורה, ותכבד את לומדיה. זה בידיים שלך! תבנה כלים! הכלי האמיתי זה האהבת תורה, וכ"ש להתרחק מלבזות את התורה, לא לזרוק אבנים.**

זיכה אותנו הבורא יתברך להכין כלים אמתיים, ויתן בליבנו להבין ולהשכיל לשמוע ללמוד וללמד - אמן.

לע"נ

הגאון רבי דוד בן ר' שמעון הקשר זצ"ל
מראשי ישיבת קול תורה
נלבט ט"ז אייר תשנ"ז

תנצב"ה

לע"נ

מרת נאוה ברינדל בת ר' ישעיהו אלכסנדר ע"ה
נלב"ע כ"ד אייר תשס"ב

תנצב"ה

ניתן לשמוע את השיחה ביום שלישי בערב ולאחמ"כ בשידור חוזר בקו השיחות שמספרו 074-740-3629

ע"מ שנוכל להמשיך בהפצת תורתו של מורינו המשגיח שליט"א, אנו זקוקים לעזרת הציבור

לתרומות והנצחות: 054-843-6282

לקבלת הגליון במייל: 4166058@gmail.com